

Er ref: Dnr NV-08122-18

Naturvårdsverket

Diariernr: NV-08122-18

106 48 Stockholm

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till jakttider, del 1

Skogsindustriernas yttrande

Naturvårdsverket har genomfört en omfattande översyn av jakttiderna. En systematisk översyn har inte gjorts sedan 2000. Det är ett omfattande arbete som ligger bakom förslagen till ändringar. Översynen har genomförts på ett transparent sätt med hög delaktighet från viltförvaltningens intressenter. Del 1 av förslagen omfattar i huvudsak däggdjur.

Skogsindustrierna tackar för möjligheterna att lämna synpunkter på förslagen. Vårt yttrande avser endast de delar som har betydelse för skador på växande skog, dvs älg, rådjur, kronhjort och även dovhjort på grund av regionala problem med flerartsbete.

Skador av vildsvin förekommer också i skogsbruket, på vägar, stängsel, diken och i viss mån på planteringar. Det finns också en oro för spridning av rotröta och för att påverkan på fält- och bottenkikt kan vara negativt för biologisk mångfald. Kunskaperna om omfattning och effekter av dessa skador är inte lika väldokumenterade som skadorna på växande skog men detta till trots kan de vara betydande. När det gäller synpunkter på jakttider för vildsvin ställer sig Skogsindustrierna bakom LRF:s remissvar.

Sammanfattning

Regelverk och förvaltning ska enligt Skogsindustriernas utformas så att det skapas goda förutsättningar att nå olika samhällsmål och det övergripande målet med viltförvaltningen. Skogsindustrierna delar lagstiftarens utgångspunkt att det ska vara balans mellan viltstammar och betestillgång. Det största skälet till att förändra jakttiderna är att det inte är balans idag. Viltskadorna leder till kraftiga ekonomiska förluster för skogsnäringen och påverkar många samhällsmål. Jaktmöjligheterna behöver därför ökas inom ramen för en god jaktetik.

Skogsindustrierna understryker att Naturvårdsverket i sitt förslag tydligt agerar i enlighet med den del av *Strategi för svensk viltförvaltning* som säger att "*Populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador bör särskilt främjas*". Naturvårdsverket har därmed tagit frågan om skador av vilt i trafik samt i jord- och skogsbruk på stort allvar. Skadorna i skogen påverkar såväl produktion som biologisk mångfald. Skogsindustrierna vill samtidigt framhålla att acceptansen för jakt är hög i Sverige och att vi har en ansvarskännande och välutbildad jägarkår

som med de föreslagna förändringarna av jakttiderna får en ökad möjlighet att bedriva jakten på ett adaptivt sätt med fortsatta ansvarstagande och god jaktetik.

Mot denna bakgrunden välkomnar Skogsindustrierna de förslag till ändrade jakttider som Naturvårdsverket föreslår. Skogsindustrierna delar Naturvårdsverkets målbild att översynen ska

- Uppfylla nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa
- I möjligaste mån inte tillåta att vilt jagas under parnings- och uppfödningstidperioder
- Ligga i linje med strategin för svensk viltförvaltning

Förslagen när det gäller klövvilt som ger skador i skogsbruket innebär att jakttiderna i möjligaste mån harmonieras och kopplas till de jaktformer vi har i Sverige. Förslagen ökar möjligheterna att jaga under den tidigare delen av jaktåret, en tid då en stor andel av jägarkåren lägger huvuddelen av sin jakttid. Förslagen ökar därigenom möjligheterna att genomföra en mer effektiv jakt och ökar möjligheterna till adaptivitet.

Skogsindustrierna har följande synpunkter på de jakttider som avser vilt som ger betydande skador på skog:

- **Älg.** Skogsindustrierna tillstyrker förslaget om utökad jakttid. Ur Skogsindustriernas synvinkel är utökad jakttid med fast start- och slutdatum, samt jakt under brunstuppehållet de enskilt viktigaste delarna i Naturvårdsverkets förslag till förändrade jakttider.
 - Skogsindustrierna yrkar som tillägg till förslaget att området med septemberjakt ska utökas att gälla även i hela Värmlands-, Dalarnas- och Gävleborgs län samt att älgjakt under skymningstimmen tillåts.
 - Skogsindustrierna yrkar också att jakt på älg med löshund ska vara tillåten även i februari under förutsättning att snöförhållanden tillåter det.
- **Rådjur.** Skogsindustrierna tillstyrker utökad jakttid enligt förslaget med tillägget att råbock ska vara tillåten 1/5 – 15/6 i hela landet.
- **Kronhjort.** Skogsindustrierna tillstyrker utökad jakttid enligt förslaget med tillägget att även hind ska vara lovlig 16/8 – 30/9, också i marker utanför kronhjortsskötselområden och att jakttiden ska gälla i hela landet.
- **Dovhjort.** Skogsindustrierna tillstyrker utökad jakttid för dovhjort, med tillägget att även hind ska vara lovlig 1 – 30/9.

Skogsindustrierna föreslår också att skyddsjakten på årskalv av dov- och kronhjort ska gälla även i Skåne och på Gotland.

Detaljerade synpunkter

Älg, särskild jakttid

Skogsindustrierna tillstyrker NV:s förslag om tidigare och fasta tidpunkter för älgjaktens början. Likaså tillstyrks förslagen om att länsstyrelserna inte ska få besluta om s.k. brunstuppehåll eller s.k. helgförbud samt förslaget om att älgjakten får pågå till och med den 28 (29) februari, som fast datum. Förslagen ger möjlighet att öka jakttrycket under en tid på året då många jägare är aktiva. Det ger också möjlighet att hålla ut jakten i områden där stora skador kan uppstå på grund av vandringsälgar och i områden där det finns många viltarter som jagas samtidigt med samma jaktform. Genom förslaget förbättras möjligheterna att nå förvaltningsplanernas mål och målen om låga betesskador och viltstammar av god kvalitet.

De årliga ÄBIN-inventeringarna visar att vi har stora betesskador i hela landet. Stora delar av Värmlands-, Dalarnas- och Gävleborgs län har svåra älgbetesskador i skog. I dessa län finns också en stor del av den svenska vargstammen vilket hindrar eller försvårar älgjakt med löshund. Under september utgör vargvalparna en mindre risk för älghundar. Senare under hösten är situationen en helt annan. Skogsindustrierna föreslår därför att området med septembermakt utökas till att omfatta hela Värmlands- Dalarnas och Gävleborgs län.

Allmän jakt

Rådjur

Naturvårdsverkets förslag om ändringar i jakttiden för rådjursjakten tillstyrks förutom på en punkt. Det är viktigt att jakten på rådjur ökar, främst p.g.a de skador som rådjuren ger på små skogsplantor. Skadorna kan lokalt vara stora och försvårar skogsbrukets strävan till ståndortsanpassning med rätt trädslag på rätt ståndort. Dessutom konkurrerar rådjuren i stor omfattning med övriga hjortdjur om foderväxterna. Skogsindustrierna föreslår därför att vårjakt på råbock införs i hela landet under tiden 1/5 – 15/6. Jakt på s.k. vårbock har nu tillämpats i fem län i ca. 30 år och bör enligt Skogsindustriernas uppfattning utökas till att gälla i hela landet utan ytterligare utredning. Ett sådan förändring skulle vara i linje med den målbild som väglett Naturvårdsverkets översyn.

Kronhjort

Skogsindustrierna välkomnar att Naturvårdsverket föreslår längre och utökad allmän jakt på kronhjort, som även innefattar hind. Kronhjort har på relativt kort tid spritt sig från hägn och finns idag i stora delar av landet. Skadorna på växande skog kan vara omfattande. Skogsindustrierna befarar att kronhjort kan vara nästa klövviltsart som på grund av onödiga begränsningar i jakten får en mycket snabb populationsutveckling i landet. Kronhjort är också i jämförelse med andra klövviltarter svårjagad vilket motiverar en ökad jakttid. Kronhjort skadar ofta träd genom barknag i nygallrade bestånd. Det förekommer även omfattande plantbete och skador i ungskog av både tall och gran. Skogsindustrierna förutsätter att Naturvårdsverkets förslag innebär att allmän jakt ska införas enligt förslaget både inom och utom KSO, d.v.s. att hind och kalv är tillåtna i hela landet även under tiden 16/8 – 30/9.

Förslaget om att förlänga jakttiden för hind och kalv med februari månad tillstyrks och är nödvändigt för att stammen ska kunna regleras effektivt, d.v.s. för att kunna förvalta kronhjorten så att stammens storlek anpassas i förhållande till kronhjortarnas skador i skogsbruket.

Skogsindustrierna föreslår också att samma jaktregler ska gälla för kronhjort i hela landet, utan särregler för Skåne län.

Dovhjort

Skogsindustrierna tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om ändringar av jakttiden, som är ett viktigt steg för att göra jakten mer effektiv, med ett undantag och det är att jakttiden på hind bör utökas. Skogsindustrierna yrkar på att även hind ska vara lovlig under tiden 1/9 – 30/9.

Reglering av tillåten tid för jakt under dygnet

Skogsindustrierna tillstyrker att utöka jakttiden på älg till och med skymningstimmen. Det ger jägarna möjlighet att utnyttja befintliga jakt dagar bättre. Skogsindustrierna föreslår också att Naturvårdsverket överväger att tillåta vakjakt på kronhjort och dovhjort dygnet runt under den tid jakt är tillåten. Det är inte ovanligt hjortarna ger sig ut och betar på fält på nätterna och det ger jägare som bedriver vakjakt möjlighet att även fälla dessa viltarter. Det är en jaktform som bedrivs när djuren rör sig försiktigt eller står stilla och ger god möjlighet att avgöra vilket vilt man har framför sig.

Tider för jakt med hund

Skogsindustrierna yrkar att löshund ska få användas vid älgjakt i februari månad och under skymningstimmen. I större delen av Mellansverige och hela Norrland är älgjakt med löshund helt dominerande. Hundarna är en förutsättning för att jakten ska bli effektiv. Om förhållanden med stort snödjup eller skarsnö inträffar reglerar hundjakten sig själv. Då upphör jakten med hund p.g.a. djurskyddsskäl.

Skogsindustrierna stödjer fullt ut syftet med att stävja problemet där skarpa hundar kan skada eller döda vildsvinskultingar. De åtgärderna som föreslås löser dock inte problemet. Problemet med att hundar attackerar kultingar kan inte avhjälpas med en reglering av jakttider, eftersom smågrisar förekommer under en stor del av jaktsäsongen, utan man måste lägga ansvaret på jaktledare och hundägare. Skogsindustrierna anser att strikt hundägaransvar alltid måste gälla.

Det finns alltså inget bärande skäl att ta bort möjligheten till älgjakt med hund i februari. I mellersta och norra Sverige, från och med Värmlands-, Dalarnas- samt Gävleborgs län och norrut finns dessutom vildsvin i mycket begränsad omfattning eller inte alls.

Skyddsjakt

Naturvårdsverkets förslag innehåller helt naturligt detaljerade förslag om skyddsjakt. Skogsindustriernas generella ståndpunkt är att skyddsjakt ska kunna medges när enskilda markägare drabbas av ekonomiska skador till följd av exempelvis ansamlingar av vandringsälgar eller av lokalt stora kronhjortsstammar. Skyddsjakt ska också nyttjas för att förhindra skador av och spridning av främmande viltarter.

Skogsindustriernas utgångspunkt

Skogsindustriernas vision är att skogsnäringen ska driva tillväxten i världens bioekonomi. Skogsbrukets och skogsindustrins produkter och tjänster bidrar till många samhällsmål i Sverige. Skogen och skogens produkter bidrar också till så gott som samtliga globala mål för hållbar utveckling. En viktig yttre faktor för att kunna driva tillväxt är en stabil och ökande råvarubas genom en skogsskötsel som bedrivs inom ramen för Skogsvårdslagens likställda mål för produktion och miljö.

En grundläggande fråga för den svenska skogspolitiken har i över hundra år varit att respektera högsta möjliga hållbara avverkningsnivå. Framtida generationer ska ha minst lika stor tillgång till skogsråvara som vi har idag. En avgörande fråga på kort och lång sikt är att tillvarata skogsmarkens produktionsförmåga. Det är också viktigt att virkeskvaliteteten är hög. Det är den enskilda markägaren som har ansvaret att uppfylla kraven i Skogsvårdslagen. I Skogsvårdslagen är produktion och miljö likställda. En viktig fråga för biologisk mångfald är att bärande träd som rönn och sälg och grovbarkiga träd som asp och ek har förutsättningar att nå trädhöjd. Dessa trädarter är samtidigt betesbegärliga. Skogsbruket strävar efter att öka mängden lövträd och här skapar ett högt betestryck problem över hela landet.

Betesskador av vilt ger årligen stora tillväxtnedläggningar på ungskogar av främst tall. Skogsstyrelsen har beräknat att dessa skador kostar skogsbruket 1,25 mdr kr/år och att värdeskapandet i hela skogsnäringen påverkas negativt med 6,2 mdr kr/år. Skogsindustrierna anser att Skogsstyrelsens beräkningar är försiktiga, bland annat med hänvisning till beräkningar som gjorts av Skogsforsk och av Södra. Skogsstyrelsens beräkningar omfattar enbart skador av älg på tall, dels har exempelvis inte effekten av uteblivna skatteintäkter beräknats av Skogsstyrelsen.

Skogsindustrierna understryker att Naturvårdsverket i sitt förslag tydligt agerar i enlighet med den del av *Strategi för svensk viltförvaltning* som säger att "*Populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador bör särskilt främjas.*". Naturvårdsverket har därmed tagit frågan om skador av vilt i trafik samt i jord- och skogsbruk på stort allvar. Skogsindustrierna vill samtidigt framhålla att acceptansen för jakt är hög i Sverige och att vi har en ansvarskännande och välutbildad jägarkår som med de föreslagna förändringarna av jakttiderna får en ökad möjlighet att bedriva jakten på ett adaptivt sätt med fortsatt ansvarstagande och god jaktetik.

Genom äganderätten är det också markägaren som har jakträtten. Genom detta har markägaren ett ansvar att inom ramen för jakträttsupplåtelse och samverkan i främst älgförvaltnings-systemet verka för att viltskadorna ligger inom gränsen för vad markägaren anser vara acceptabelt. Med undantag för de stora markägande företagen har markägarna små möjligheter att genom sitt eget engagemang i älgförvaltningen påverka jakttrycket på sin skogsfastighet. Ökade jakttider skulle öka möjligheterna att nå lagkrav och samhällsmål.

Skogsindustrierna står helt bakom grunderna för svensk viltförvaltning med en ekosystems- och kunskapsbaserad adaptiv förvaltning som bygger på balans mellan betestillgång och viltstammar. Förvaltningen bygger på att det vilt som finns i naturligt i Sverige ska finnas i långsiktigt livskraftiga bestånd. Under de senaste decennierna har vi sett att detta förvaltningsmål på grund av sena reaktioner har lett till "explosioner" av olika viltarter som älg, rådjur, vildsvin, dovhjort och lokalt idag också kronhjort. Skogsindustrierna ser med oro på konsekvenserna för viltstammarna, exv. för älgstammen i Götaland. Slaktvikter för älgkalvar minskar, reproduktionstalen minskar, rapporter om små och sjuka djur verkar öka. Vetenskapliga fakta visar på ett mycket starkt samband mellan fodertillgång visavi överlevnad, vitalitet, viktutveckling och reproduktion hos viltstammar. Viltstammarna är större än vad som är möjligt i ett hållbart skogsbruk.

Samhällets ansvar är enligt Skogsindustriernas uppfattning att göra avvägningar mot andra samhällsmål och att ge verktyg genom lagstiftning och myndighetstillämpning som ger markägarna möjlighet att nå sina mål inom ramen för dessa samhällsmål. En viktig del i dessa regelverk är att utforma jakttiderna så att de skapar goda förutsättningar att nå målen med viltförvaltningen. Mot denna bakgrund tillstyrker Skogsindustrierna huvuddragen i det förslag till jakttider som Naturvårdsverket nu föreslår.

Stockholm

2020-02-10

För Skogsindustrierna

Mårten Larsson
Vice VD